

Marsk & Muld

Farup Sogneblad

11. årgang nr. 1 - december-januar 2005-2006

Glædelig Jul

REDAKTIONENS SPALTE

Bladet udgives den 1. i alle lige måneder.
Materiale indleveres til Villy Lønne på diskette eller med let læselig håndskrift.

Elin Hjuler - Erling Pedersen - Gert Vejlgård
Villy Lønne, Farup Kirkevej 14, tlf. 75 41 02 54
Layout: Nico Reklame, Bramming, oplag: 450 stk.
NB - sidste dato for aflevering af stof til februar -
marts udgaven er MANDAG den 9. januar
Forsidemotiv og bagside illustreret af Erik Stuhr

Til Salg

Agnete Toff's meget fine klaver er sat til salg, og efter hendes ønske, går pengene til Farup forsamlingshus. Ring og gi` et bud????

Henvendelse skal ske til Else Pedersen tlf. 75443832 senest den 1. januar 2006

Loppemarked

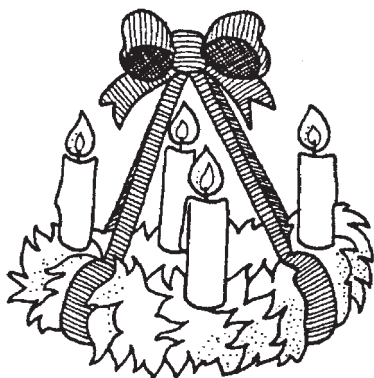
Det årlige loppemarked blev afholdt lørdag den 22. oktober fra kl. 10.00-14.00, hvor rigtig mange lopper var blevet indleveret til huset. Der var flot fremmøde af købere til alle lopperne, så en god handel kunne komme i gang. Salget indbragte huset ca. kr. 6500.- hvilket må siges, at være rigtig godt. Huset vil hermed sige TAK for det flotte arbejde som Ruth og Mogens + ALLE deres hjælpere har udført i forbindelse med arrangementet.

Juletræsfest i forsamlingshuset

Søndag den 11. december kl. 14.30 – 16.30

Vi skal synge og danse om juletræ
og måske kommer
"Julemanden" på besøg.....

Tilmelding senest søndag den 4. december til
Tina Nielsen tlf. 75410830

Udlejning af

Farup forsamlingshus

Henvendelse til Birthe Kulmbach

Tlf. 75410373

Nyt fra Gymnastik og Borgerforeningen

Vedr. børneattester

Folketinget har vedtaget en lov, som betyder at alle idrætsforeninger fra den 1. juli 2005 skal indhente en børneattest før de ansætter trænere, instruktører og holdledere, som skal have direkte og vedvarende kontakt med børn under 15 år.

Med vejledning fra DGI har vi fået styr på vores gymnastikledere, og planen er, at lederne i volleyball, fodbold og håndbold bliver undersøgt når det bliver aktuelt.

Landsbyfesten 2005

Sidst i september blev der afholdt evalueringsmøde fra landsbyfesten. I mødet deltog repræsentanter fra forsamlingshuset og borgerforeningen.

Det blev vedtaget, at næste års Landsbyfest også skal ligge i den første weekend efter skolestart i august. Den præcise dato kendes dog ikke endnu.

Det blev ligeledes vedtaget, at landsbyfesten 2006 i store træk skal foregå efter det samme mønster som i år – dog med aftalte justeringer.

Endelig blev det vedtaget for eftertiden at lægge ansvaret for landsbyfesten ud på nogle lidt mere opdelt grupper. Sådanne grupper er følgende:

- En overordnet styregruppe/økonomigruppe
- En indkøbsgruppe (herunder opstilling af bod og indkøb dertil samt fiskedam)
- En materialegruppe (herunder opstilling af telt, strøm, borde, stole og scene)
- En underholdningsgruppe (herunder Farmer Cup, hoppepuden og containeren med slik)
- En rengøringsgruppe

De enkelte grupper er ikke på plads endnu, der mangler opgaver og personer at få placeret.

Det er meningen, at der skal laves en drejebog, så det i fremtiden bliver lettere for nye at overskue.

Vi har et ønske om at involvere flere personer, end der allerede er med. Det er en god ide med flere frivillige, dels fordi det aflaster, men også fordi det ikke behøver at være et krav, at fordi at, man er bestyrelsesmedlem i en af de to foreninger, absolut er forpligtiget til at stille op. Det er nu en gang meget nemmere at få tingene gjort, hvis man er der fordi, man har lyst.

Vi holder møde i Landsbyfestgruppen torsdag den 8. december kl. 19.00 i forsamlingshuset. Man er meget velkommen til at kigge forbi.

Fælles generalforsamling

Sidst i januar holder Forsamlingshuset og Farup Sogns Borgere & Gymnastikforening traditionen tro fælles generalforsamling i Forsamlingshuset.

Det er den 23. januar klokken 19.00 i Forsamlingshuset.

Først er det Forsamlingshusets generalforsamling

Så en kort pause

Til sidst er det Farup Sogns Borger- og Gymnastikforenings generalforsamling

Forslag til de respektive foreninger skal være foreningerne i hænde senest 7 dage før generalforsamlingerne.

Vi ses. Med venlig hilsen Forsamlingshusets og F.S.B.G.s bestyrelser

AKTIVITETSKALENDER

November

29. Tisdagsklub kl. 19.00 Konfirmandstuen

December

3. Julefrokost Forsamlingshuset

8. Møde i Landsbyfestgruppen kl. 19.00 Forsamlingshuset

11. Juletræsfest kl. 14.30 Forsamlingshuset

Januar 2006

14.og15. Drenglejr Helle Hallen

21.og 22. Pigelejr Vejen Idrætscenter

23. Generalforsamling for FSBG og FFH, kl. 19.00 Forsamlingshuset

30. Jagtforeningen holder generalforsamling kl. 19.30 Forsamlingshuset

31. Tisdagsklubben kl. 14.30 Konfirmandstuen

Faste møder:

Marsk & Muld: Marsk & Muld holder fast møde den anden mandag i hver anden måned

Lokalarkivet: Lokalarkivet holder fast møde hver anden tirsdag

Årsberetning fra old-boys holdet

Fredag d. 14. oktober holdt Farup SB&G's old-boys herrehold i fodbold afslutningsfest, og dermed blev der sat endeligt punktum for udendørssæsonen 2005. En sæson, der har været som nat og dag.

I foråret spillede holdet i B-rækken, som er næstbedste række under DGI, og det startede ellers flot, idet holdet var iført spritnye spilledragter indkøbt hos Dansk Tipstjeneste til billige penge, som generøst blev sponsoreret af Torben Hansen og LT-Stoker ved Laurits Christensen. Det var så de to herrers bidrag i år, idet vi ikke så dem i aktion på banen i løbet af sæsonen.

Velekviperet stillede holdet derfor op til første kamp, men klæder gør det ikke alene, og Farup tabte den første kamp med 1 – 4 til Sdr. Omme.

Det med nederlag blev hurtigt en vane, da man tabte 6 af forårets 7 kampe. Kun mod Kalvslund lykkedes det at få et point, og Kalvslund og Farup blev da også de hold, der rykkede ned fra rækken, og derfor i efteråret spillede i C-rækken, som er den dårligste under DGI.

Der gik det meget bedre, idet man vandt 6 kampe og kun tabte én. Dette betød, at holdet efter årets sidste kamp hjemme på Farup Arena kunne lade sig hylde som amtsmestre, og dette års tekniske direktør for holdet, Carsten Johansson, fik æren af at modtage pokalen. I øvrigt gav årets sidste kamp også årets største sejr, da et temmelig modløst Gesten-hold blev slået med hele 9-1.

Man kan i øvrigt læse mere om denne og sæsonens øvrige kampe på hhv. www.farupoldboys.dk og www.farupsogn.dk

En kamp fortjener dog lidt særlig omtale, nemlig sæsonens næstsidste kamp, som blev afviklet i Læborg. Ikke alene blev kampen afviklet en mandag, hvilket er usædvanligt, da normal kampdag er onsdag. Farup ankom også forsinket, hvilket for så vidt ikke er usædvanligt, men dommeren – og det er usædvanligt – ville ikke vente til, holdet var fuldtalligt, hvorfor Farup indledte kampen med 5 (fem) spillere på banen.

Men mærkværdighederne fortsatte skam. 2. halvleg blev nærmest afviklet i fuldstændig mørke, Henrik Villadsen opførte en slags one-man show som meget angribende wingback i venstre side, og han kronede aktionerne med en særdeles flot scoring, Michael Szkopek, som sluttede sig til holdet i løbet af foråret, scorede på langskud og så scorede Peter Wind også.

Peter Wind havde jo ellers forladt holdet til fordel for andre græsgange før sæsonstart, men han var altså med i en enkelt gæsteoptræden.

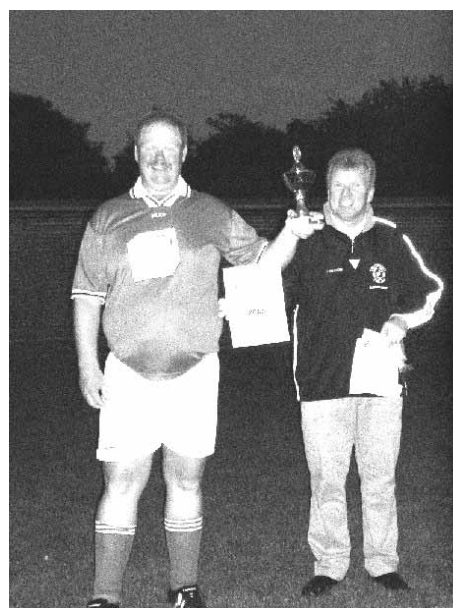
Måske man lige skulle nævne resultatet, som blev 5-2 til Farup.

I ovenstående er spillertil- og afgang blevet delvist omtalt, men for fuldstændighedens skyld skal nævnes, at holdet i løbet af sæsonen har måttet sige farvel til både René Andersen og John Lønborg, som begge er flyttet til Århus. Man har også måttet undvære Rasmus Sørensen det meste af sæsonen, da han blev alvorligt skadet i forårets kamp mod Føvling-Stenderup. Rasmus var dog ikke længere væk fra holdet, end at han stod for levering af det væsentligste menupunkt til afslutningsfesten, nemlig et svin.

Til gengæld har – udover allerede omtalte Michael Szkopek – Klaus Fog og Donny Okkema sluttet sig til holdet, og sidstnævnte har jo fordoblet antallet af hollandsk-talende spillere i truppen. I forbindelse med sommerpausen fik holdet også tilgang af ripenserne Dan Lønborg og Asger Dyhrberg. Og derudover har der været en del nye spillere, som har været med en enkelt eller to gange.

Som sidste punkt i denne årsberetning skal træningsaftenerne lige omtales. Langt de fleste mandage har der været mindst 6 fremmødte, og selv om det ikke just er et prangende antal, så er det i alle tilfælde nok til, at man har kunnet få spillet lidt.

Alt i alt må konklusionen være, at det har været en god sæson, dog undtaget forårets resultater, og når sæsonen 2006 går i gang, er det med friskt mod, vi går i krig med udfordringerne i b-rækken.

Kristian Kyndi "Farups Carsten Johansson med pokalen efter sæsonens sidste kamp".

Træk fra marskens historie (v. Klaus Melbye)

Hvorfor er egnens identitet stærkt bundet op på nærheden til marskens og Vadehavets natur? Efter min opfattelse skyldes det, at hele vores kultur her på Vadehavskysten bygger på naturen i området. Ikke alene har vi brugt natur ressourcerne rent bogstaveligt til at bygge vore huse, vi har konserveret vores mad med havets salt og hele vores bosætning og udnyttelse af området er sket på de naturskabte betingelser. Selv i dag er vi afhængige af, at vi beskytter os med et dige og med sluser, der i nærmeste fremtid må forstærkes og sluserne forhøjes, hvis vi skal modstå fremtidens større og længerevarende stormfloder end set tidligere..

Går vi tilbage til omkring år tusind ned til den nordtyske marsk, da byggede jernalderbefolkningen direkte ude i marsken og havde kanaler rundt om bebyggelse for at kunne lede vandet væk efter de få høje vandstande. Marsken i Danmark var blevet brugbar og jernalderbefolkningen flyttede fra indlandet ud på kanten til marsken for, at deres okser kunne græsse på datidens absolut næringsrigeste græs, det salt tålende strandengsgræs-annel græsset. Og her startede en egnshistorie, der byggede på en græsplante, annelgræsset, der var afgørende for befolkningen i marsken i næsten 1000 år.

Ingen ved i dag præcist, hvornår det startede, men et af buddene er omkring år 1000-1100 og storhedstiden for okseeksporterne var i 1500- 1600-tallet. Behovet for oksekød var stigende i Europa, ikke mindst i Holland pga. de mange kolonirejser. Mange af okserne var blevet drevet ad drivervejene til tyskland i de første år med tab i kødvægt til følge, da fik man ideen til udskibningen af stude og okse, og senere heste ud gennem Vadehavet. Ved at udskibe okserne, dengang kaldet "Øksner", da vejede okserne op til 40 kg mere ved salgstidspunktet end okserne, der gik til de tyske markeder.

Lokaliteterne Jordsand Flak, Hviding Nakke, Vedsted Gårde og Øksen Lo havde for datiden stor betydning. Lokaliteterne var tilgængelige i den ellers meget våde marsk. Tilgængelig i forhold til havbundens fasthed – langt de fleste okser blev drevet op til 7-8 km fra land ud til skibene. F.eks. er det svært at forstille sig, når man står på diget og kigger ud mod Mandø eller Øksen Lo ved Hillerup engvej, at der her i 1638 lå op imod 100 skibe i marts/april måned med det ene formål, at hente okser til kødmarkederne i Tyskland og Holland.

Oksehistorien er en imponerende historie og er der

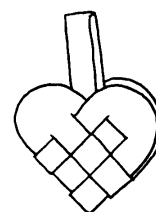
nogen af jer, der i jeres slægtshistorie har beretninger om "Købmænd", "Oksedriver" eller måske "Oksesmuglere", da er jeg meget interesseret, da det er en af de vigtigste historier i marsken.

Saltgade i Ribe er samme historie. I det nordtyske Vadehav gravede man 1-2 meter ned til tørven, der bandt op imod 10% salt. Salt var efterspurgt og derfor kunne det svare sig at udvinde saltet i tørven ved Saltsydning på de nordtyske Halliger. De mange tusinder af tønder salt solgte man over Ribe - er årsagen til gadenavnet "Saltgade" og salten blev brugt til at konservere oksekødet, og de mange fisk datiden brugte. Det siges, at man i middelalderen drak op til 3 liter øl pr. borger, da saltningen skulle skyldes ned. Der er ingen vidnesbyrd om saltsydning i marsken.

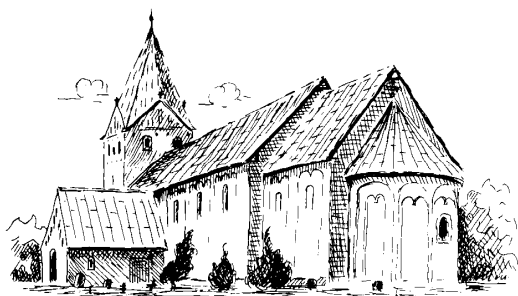
Længere tilbage i historien starter men med at bruge "skællerne" fra Vadehavet. Marsken er kalkfattig og behovet for kalk fik folk til at hente hjertemuslingeskaller til fremstilling af skællekalk. På bestemte steder i Vadehavet var der store forekomster af skaller. Det var ved Jordsand, ved Mandø Nord og ved Langli.

I dag er det derfor tankevækkende, at mange af de gamle gårde og huse er bygget af skællekalk fremstilligt af skaller. Hundrevis af mænd har stået på vaden og siet sand fra skaller. Er der nogen, der har noget skællekalk liggende eller en sæk med navnet "Skællekalk" eller en sigte fra den tid er Vadehavscetret meget interesseret. Skællekalk til jord, huse og kirke.

Ribe diget blev bygget, og havvandet kunne ikke længere overskylle engen med de salt tålene urter, tiden var knap for naturgræsset. Man overskyllede engene for, at græsset kunne vandes, gåsebillelarver bekæmpes og jorden ikke klappe sammen. Men i modsætning til det daglige tidevand, da vandede man fennerne kun 1-2 gange om året og når man gjorde dette.

NB : Klaus Melbye kommer i Tirsdagsklubben d. 31.1.06

Kirkesiden

GUDSTJENESTER

NOVEMBER

Søndag d. 27. - 1.s.i advent kl. 10.00
Vi synger kirkeåret ind*

DECEMBER

Søndag d. 4. - 2.s.i advent kl. 19.00
De 9 læsninger / Egnskoret/ Kirkehuset **

Søndag d. 11. - 3.s.i advent kl. 14.00
Atergang/kaffe i Kirkehuset ***

Søndag d. 18. - 4.s.i advent kl. 10.00 J. B. H.

Juleaften d. 24. - kl. 15.30

Juledag d. 25. - kl. 10.00

2. juledag d. 26. - kl. 14.00

JANUAR 2006

Nytårsdag d. 1. - kl. 16.00
Indsamling Det danske Bibelselskab

Søndag d. 8. - 1.s.e.h.3.k. kl. 19.00
H 3 K gudstjeneste

Søndag d. 15. - 2.s.e.h.3.k. kl. 10.00

Søndag d. 22. - 3.s.e.h.3.k. kl. 14.00 J.B.H

Søndag d. 29. - 4.s.e.h.3.k. kl. 19.00

* VI SYNGER KIRKEÅRET IND

Traditionen tro synger vi det nye kirkeår ind ved at konfirmanderne læser og tænder adventskransen.

** DE 9 LÆSNINGER

Vi følger den engelske tradition med en liturgisk gudstjeneste her på vej imod jul. Vekslede læsninger, fællessang og korsang fører os gennem Guds fortælling med verden og med os. På korsiden får vi besøg af Egnskoret, der tæller flere medlemmer her fra Farup. Koret ledes af Elise Pedersen.

Efter gudstjenesten er der kaffe i Kirkehuset/Missionshuset. Vi markerer ved den lejlighed, at kirken har købt Missionshuset. Se andet steds på siden.

*** GUDSTJENESTE OG KAFFE

Også denne gudstjenestedag er "som den plejer". Vi holder altergangsgudstjeneste kl. 14.00, hvorefter menighedsrådet giver kaffe og der vil være "adventshygge" i Missionshuset, som vi markerer fremover fungerer som kirkehus.

Som altid gælder det, at også tidligere beboere fra Farup, er velkomne – også til at benytte kirkebilen. Gudstjenesten blev førhen kaldt en "ældregudstjeneste" – men alle er naturligvis velkomne.

KIRKEBIL

Kørsel til gudstjenester og møder kan bestilles hos Ribe Taxa tlf. 75 420088, gerne dagen før

KOLLEKTER / INDSAMLINGER

Ved høstgudstjenesten d. 18. september indkom der 1607,75 kr.

Høstkollekten fordeles efter menighedsrådets beslutning mellem Folkekirkens Nødhjælp, Danske sømands- og udlandskirker og Kirkens Korshær.

Ud over høstkollekten har vi indsamling i påsken til fordel for KFUM&K i Danmark og Kr. Himmelfartsdag til Ydre Mission.

Nytårsdag og den første søndag i det nye kalenderår samler vi ind til fordel for Det danske Bibelselskab, som formidler Bibelen oversat og udgivet på forskellige sprog. Denne indsamling er som den eneste obligatorisk i ethvert sogn landet over.

Kollekt betyder samling. Ordet bruges om de bønner, der bedes fra alteret i gudstjenesten. Men kollekt betegner også indsamling. Fra kirkens første tid har "indsamling til de fattige" hørt til gudstjenesten. Hvor ofte og under hvilken form indsamlinger er foregået har ændret sig i tidens løb, men stadig gælder en bestemmelse om, at der skal være opsat mindst én indsamlingsbøsse i kirken, hvori der kan lægges bidrag til menighedsplejen – dvs. til hjælp til trængende.

Tirsdagsklubben

Vi fortsætter i konfirmandstuen den sidste tirsdag i måneden kl. 14.30-16.30 med sang, oplæsning, foredrag osv. Kaffe 10 kr.

Programmet for forårssæsonen ser således ud :

d. 31.1. Naturvejleder Klaus Melbye, Vadehavscenteret: "Naturen omkring os".

d. 28.2. Ole Lindholdt, bosat i Ribe, tidl. Bevtøft i 42 år: "Ældre i landdistrikterne"

d. 28.3. Sognepræst Elise Balslev – og søn Halfdan, Bramming: "En konfirmationsrejse med den transsibiriske jernbane."

Program for april meddeles senere.

Indre mission

December

Onsdag d. 7. – adventsmøde v. Jens Erik Christensen, fritidsmissionær, Esbjerg
Kirkehuset/Missionshuset kl. 19.30

Torsdag d. 15. kl. 12.30 julefrokost i Kirkehuset. Indlæg v. Jørgen Boiskov Hansen, Gram. Tilmelding til Anders Nikolajsen senest d. 12. december tlf. 75421670. Alle er velkomne.

Januar

Evangelisk Alliances Bedeuge d. 8.-15.

Mandag d. 9. hos Truels Skov

Torsdag d. 12. hos Børge Christensen

Begge dage kl. 14.30

Lørdag d. 21. - Mandsstævne i Bramming.

Program følger

Danmission-ydre mission

Adventsmøde torsdag d. 1. dec. kl. 14.30 i Kirkehuset /Missionshuset

Møde med tidl. mangeårig missionær i Tanzania, "sognemedhjælper" Gudrun Vest – nu Tarm.

Alle interesserede er velkomne.

Møde i kvindekredsen torsdag d. 5. jan. kl. 14.30 hos Ella Nicolaisen, Kinchsvej 4, Ribe

MENIGHEDSRÅDET

menighedsrådet har på sit sidste møde konstitueret sig som tidligere, med Susanne Møll som formand og Bent Gantzel som næstformand.

GENBRUG – LYS – GENBRUG

Hermed igen et lille reklamefremstød for genbrug og lys!

Jeg samler stadig på lysestumper, som afleveres på genbrugslysestøberiet i Ring v. Horsens. Lysestøberiet fremstiller lys af lysestumper – overskuddet går til Danmissions arbejde i Afrika og Asien. I flere år har vi desuden i konfirmandundervisningen haft besøg fra et af de lande, hvor lyssalget er med til at gøre en forskel. Næste gang bliver det fra Sierra Leone.

Nu hvor sæsonen for levende lys er begyndt, vil jeg også gøre opmærksom på, at der kan købes genbrugslis i konfirmandstuen og i kirken, som er åben i dagtimerne.

Har man lysestumper, der alligevel skal smides ud, så sæt dem uden for konfirmandstuedøren (det sker jævnligt, at der står en pose, tak for det!), så bringer jeg dem videre. EH

KIRKEKRO – MISSIONSHUS – KIRKEHUS

"Kært barn har mange navne " - lyder en gammel talemåde. Det kunne gælde også det smukke, gamle, stråtækte hus, som er en del af det særlige og

centrale miljø, vi har her i sognet på hjørnet af Farup Kirkevej og Hillerupvej: Missionshus, forsamlingshus og kirke.

Indre Mission og Farup menighedsråd har gennem længere tid ligget i forhandlinger om kirkens evt. overtagelse af Missionshuset. Spekulationer og forhandlinger er nu til ende, og kirken har pr. 1. november 2005 købt Missionshuset.

Menighedsrådet har i flere år manglet graverfaciliteter. Det skulle der nu være rådet bod på. Missionshuset tænkes indrettet med mødelokaler, kontor, opbevaringsrum til maskiner m.m. Der vil blive tale om en nænsom og langsom renovering – dels fordi der er tale om en fredet bygning – og så fordi der skal en god økonomi til. Det sidste mangler vi af gode grunde efter den nyligt overståede renovering af kirken.

Det er en epoke i bygningens historie, der nu er til ende. Indre Mission vil høre til i huset som hidtil, men et nyt kapitel er det, der nu skrives med kirkens overtagelse.

Missionshuset har her i 2005 (d. 25. okt.) været ramme om Indre Missions arbejde i Farup i 110 år. Før den tid husede bygningen den kro, som tidligere gerne lå ved siden af kirken på landet: Kirkeby kro. Det var her man staldede hestene, når man gik i kirke, mødte landsby – og sognefæller og fik noget at styrke sig på inden man skulle tilbage til sit hjørne af sognet.

Vi vil i menighedsrådet ønske, at huset fremover vil blive brugt som KIRKEHUSET, dvs. ramme om kirkens og kirkerelaterede aktiviteter. Hvilke muligheder der ligger i det, vil fremtiden vise.

Menighedsrådets overtagelse af Missionshuset vil blive markeret ved gudstjenesterne 2. og 3. søndag i advent.

For Indre Mission skriver Børge Christensen :

1. nov. 2005 overdrog Indre Mission Farup missionshus til Farup Kirke og menighedsråd. Handelen er formidlet af Morten Nielsen fra Indre Mission, Fredericia. Prisen for missionshuset er kr. 250.000 hvilket er tilfredsstillende, da mødesalen må bruges af Indre Mission, så længe der er behov for det.

E. STUHR.

Kimer i klokker! ja, kimer før dag i det dunkle!
Tindrer, I stjerner, som englenes øjne kan funkle
Fred kom til jord, Himmelenes fred med Guds Ord.
Æren er Guds i det høje!

(Grundtvig 1836/ DDS 100)